

DANİEL

GİRİŞ

Daniel Kitabı'nın iki temel noktası vardır:

1. Kitap, Babil Kralı Nebukadnessar tarafından sürgün edilen Daniel'le üç Yahudi genç arkadaşının büyük zorluklar karşısında Tanrı'ya nasıl sadık kaldıklarını anlatır. İmanları ve Tanrı'ya bağlılıkları sayesinde düşmanlarından üstün oldular. Bu olaylar hem Babil hem de Pers krallıkları döneminde gelişti.
2. Daniel tarafından görülen görümler: Bu görümlerde Babil'den başlayarak birçok krallıkların yükselip düşeceği, Tanrı'ya karşı gelen baskıcı kralın yıkıma uğrayacağı, Tanrı'nın halkının zafere ulaşacağı açıklanıyor.

Sonuç olarak kitap Tanrı'nın dünyasal krallara egemen olduğunu vurgular.

Ana Hatlar:

1:1-6:28 Daniel'le arkadaşları

7:1-12:13 Daniel'in görümleri

a.7:1-28 Dört yaratık

b.8:1-9:27 Koçla teke

c.10:1-11:45 Göksel haberci

ç.12:1-13 Zamanın sonu

Daniel Babil'de Eğitiliyor

¹ Yahuda Kralı Yehoyakim'in krallığının üçüncü yılında Babil Kralı Nebukadnessar Yeruşalim'in üzerine yürüyüp kenti kuşattı. ² Rab, Yahuda Kralı Yehoyakim'i ve Tanrı'nın Tapınağı'ndaki bazı eşyaları Nebukadnessar'ın eline teslim etti. Nebukadnessar bunları Şinar* ülkesine götürüp kendi ilahının tapınağının hazinesine yerleştirdi.

³⁻⁴ Kral İsraililer arasından kral soyundan gelme ya da soylu bazı gençlerin seçilip saraya getirilmesi için saray görevlilerinin yöneticisi Aşpenaz'a buyruk verdi. Bu gençler kusursuz, yakışıklı, her konuda bilge, bilgili, öğrenmeye yetenekli, sarayda görev almaya uygun nitelikte kişiler olmalıydı. Aşpenaz onlara Kildaniler'in* dilini ve yazısını öğretecekti. ⁵ Kral bu gençler için kendi sofrasından gündelik yiyecek ve şarap ayırdı. Üç yıl eğitildikten sonra gençler kralın önüne çıkarılacaklardı. ⁶ Seçilen gençler arasında Yahudalılar'dan Daniel, Hananya, Mişael ve Azarya da vardı. ⁷ Saray görevlilerinin yöneticisi onlara yeni adlar koydu. Daniel'e Belteşassar, Hananya'ya Şadrak, Mişael'e Meşak, Azarya'ya Abed-Nego adını verdi.

⁸ Daniel dinsel açıdan kendini kirletmemek için kralın onlara ayırdığı yemeklerden yemeyi de şaraptan içmeyi de istemedi. Bu yoldan kendini kirletmemek için saray görevlilerinin yöneticisine ricada bulundu. ⁹ Tanrı saray görevlileri yöneticisinin Daniel'e sevgiyle, sevecenlikle davranmasını sağladı. ¹⁰ Adam Daniel'e, “Yiyecek içecek payınızı ayıran efendimiz kraldan

1:1 2Kr.24:1; 2Ta.36:5-7 1:2 2Kr.20:17-18; 24:10-16; 2Ta.36:10;

Yşa.39:7-8 * 1:2 “Şinar”, yani “Babil”.

korkarım” dedi, “Eğer yüzünüzü yaşıtınız olan öbür gençlerin yüzünden daha solgun görürse, başımı tehlikeye sokmuş olursunuz.”

¹¹⁻¹² Daniel, saray görevlileri yöneticisinin Hananya, Mişael, Azarya ve kendisinin başına koyduğu gözeticiye gidip, “Lütfen kullarınıza on gün olanak tanıyın” dedi, “Bu on gün içinde bize yemek için sebze, içmek için de su verilsin. ¹³ Sonra yüzlerimizi kralın yemeklerini yiyen öbür gençlerin yüzleriyle kıyaslayın ve kullarınıza gördüğünüze göre davranın.” ¹⁴ Gözetici bu isteği kabul etti ve onlara on gün deneme fırsatı verdi.

¹⁵ On gün sonra dört genç kralın yemeklerini yiyen öbür gençlerin hepsinden daha sağlıklı, daha iyi beslenmiş görünüyordu. ¹⁶ Böylece gözetici o günden sonra kralın gençler için ayırdığı yemekle şarabı kaldırdı ve onlara sebze vermeyi sürdürdü.

¹⁷ Tanrı bu dört gence her konuda bilgi, beceri, bilgelik verdi. Daniel her çeşit görümü ve düşü yorumlayabiliyordu.

¹⁸ Kralın belirlediği süre tamamlanınca, saray görevlileri yöneticisi gençleri Nebukadnessar'a götürdü. ¹⁹ Kral onlarla görüştü; içlerinde Daniel, Hananya, Mişael, Azarya gibisi yoktu. Bu yüzden kralın hizmetine onlar atandı. ²⁰ Kral bilgelik ve anlayışla ilgili konularda onları sınadı ve dört genci ülkesindeki bütün sihirbazlardan, falcılardan on kat üstün buldu.

²¹ Kral Koreş'in† krallığının birinci yılına dek Daniel sarayda kaldı.

† **1:21** “Koreş”: Tarihsel kayıtlarda “Keyhüsrev” diye de geçer.

2

Nebukadnessar'ın Gördüğü Düş

¹ Krallığının ikinci yılında Nebukadnessar bir düş gördü. Ruhu üzüntüyle sarsıldı, uykusu kaçtı.

² Düşünün ne olduğunu söylesinler diye sihirbazları, falcıları, büyücüleri, yıldızbilimcileri çağırttı. Hepsi gelip kralın önünde durdular. ³ Kral, “Beni üzüntüyle sarsan bir düş gördüm. Ne anlama geldiğini öğrenmek istiyorum” dedi.

⁴ Yıldızbilimciler Aramice*, “Ey kral, sen çok yaşa!” dediler, “Düşünü bu kullarına anlat ki, ne anlama geldiğini söyleyelim.”

⁵ Kral, “Gördüğüm düşü ve ne anlama geldiğini bana açıklamazsanız, kararım kesin, paramparça edileceksiniz” diye karşılık verdi, “Evleriniz de çöplüğe çevrilecek. ⁶ Ama düşü ve ne anlama geldiğini açıklayabilirseniz, sizi büyük armağanlarla ödüllendirip onurlandıracağım. Onun için bana düşü ve ne anlama geldiğini açıklayın.”

⁷ Onlar yine, “Ey kral, düşü bu kullarına anlat ki, ne anlama geldiğini söyleyelim” dediler.

⁸ Bunun üzerine kral, “Kararımın kesin olduğunu bildiğiniz için zaman kazanmak istediğinizi anlıyorum” dedi, ⁹ “Ama düşün ne olduğunu bana açıklamazsanız, sizin için tek ceza vardır. Durumun değişeceğini umarak bana yalan yanlış şeyler söylemek için aranızda anlaşmışsınız. Şimdi bana düşün ne olduğunu söyleyin ki, ne anlama geldiğini açıklayabileceğinizi anlayayım.”

* **2:4** 2:4-7:28 ayetleri Babil’de o dönemin resmi dili Aramice yazılmıştır.

¹⁰ Yıldızbilimciler, “Yeryüzünde senin bu isteğini yerine getirecek tek kişi yoktur” diye yanıtladılar, “Kaldı ki, büyük, güçlü hiçbir kral bir sihirbazdan, falcıdan ya da yıldızbilimciden böyle bir şey istememiştir. ¹¹ Kralın isteğini yerine getirmek güçtür. İnsanlar arasında yaşamayan ilahlardan başka krala bunu açıklayabilecek kimse yoktur.”

¹² Buna çok öfkelenen kral, Babil'deki bütün bilgelerin öldürülmesini buyurdu. ¹³ Böylece hepsinin öldürülmesi için buyruk çıktı. Daniel'le arkadaşlarının öldürülmesi için de adamlar gönderildi.

¹⁴ Daniel Babil'in bilgelerini öldürmeye giden kralın muhafız birliği komutanı Aryok'la bilgece, akıllıca konuştu. ¹⁵ Aryok'a, “Kralın buyruğu neden bu denli sert?” diye sordu. Aryok durumu Daniel'e anlattı. ¹⁶ Bunun üzerine Daniel krala gidip düşünün ne anlama geldiğini söyleyebilmesi için zaman istedi.

¹⁷ Sonra evine dönüp olup bitenleri arkadaşları Hananya'ya, Mişael'e, Azarya'ya anlattı. ¹⁸ Göklerin Tanrısı'na yakarmalarını istedi; öyle ki, Tanrı onlara lütfedip bu gizi açıklasın ve kendisiyle arkadaşları Babil'in öbür bilgeleriyle birlikte öldürülmesinler. ¹⁹ Gece giz bir görünümde Daniel'e açıklandı. Bunun üzerine Daniel Göklerin Tanrısı'nı övdü.

²⁰ Şöyle dedi:
“Tanrı'nın adına öncesizlikten sonsuzluğa dek
övgüler olsun!

Bilgelik ve güç O'na özgüdür.

²¹ O'dur zamanları ve mevsimleri değiştiren.
Kralları tahttan indirir, tahta çıkarır.

Bilgelere bilgelik,
Anlayışlılara bilgi verir.

²² Derin ve gizli şeyleri ortaya çıkarır,
Karanlıkta neler olduğunu bilir,
Çevresi ışıkla kuşatılmıştır.

²³ Ey atalarımın Tanrısı,
Sana şükreder, seni överim.
Sen ki, bana bilgelik ve güç verdin,
Senden istediklerimizi bana bildirdin
Ve kralın düşünü bize açıkladın.”

Daniel Düşü Yorumluyor

²⁴ Daniel, kralın Babil'in bilgelerini öldürmeye atadığı Aryok'a giderek, “Babil'in bilgelerini yok etme” dedi, “Beni krala götür, düşünün ne anlama geldiğini açıklayacağım.”

²⁵ Aryok onu hemen krala götürdü ve, “Sürgündeki Yahudalıları arasında kralın düşünü yorumlayabilecek birini buldum” dedi.

²⁶ Kral, öbür adı Belteşassar olan Daniel'e, “Gördüğüm düşü ve ne anlama geldiğini bana söyleyebilir misin?” diye sordu.

²⁷ Daniel şöyle yanıtladı: “Kralın açıklanmasını istediği gizi ne bir bilge, ne falcı, ne de sihirbaz açıklayabilir. ²⁸ Ama gökte gizleri açıklayan bir Tanrı var. Gelecekte neler olacağını Kral Nebukadnes-sar'a O bildirmiştir. Yatağında yatarken gördüğün düş ve görümler şunlardır:

²⁹ “Sen, ey kral, yatarken gelecekle ilgili düşüncelere daldın, gizleri açan da neler olacağını sana bildirdi. ³⁰ Bana gelince, ey kral, öbür insanlardan daha bilge olduğum için değil,

düşünün ne anlama geldiğini bilesin, aklından geçenleri anlayasın diye bu giz bana açıklandı.

³¹ “Ey kral, düşünde önünde duran büyük bir heykel gördün. Çok büyük ve olağanüstü parlaktı, görünüşü ürkütücüydü. ³² Başı saf altından, göğsüyle kolları gümüşten, karnıyla kalçaları tunçtan, ³³ bacakları demirden, ayaklarının bir kesimi demirden, bir kesimi kildendi. ³⁴ Sen bakıyordun ki, bir taş insan eli değmeden kesilip heykelin demirden, kilden ayaklarına çarparak onları paramparça etti. ³⁵ Demir, kil, tunç, gümüş, altın aynı anda parçalandı; yazın harman yerindeki saman çöpleri gibi oldular. Derken bir rüzgar çıktı, hiç iz bırakmadan hepsini alıp götürdü. Heykele çarpan taşsa büyük bir dağ oldu, bütün dünyayı doldurdu.

³⁶ “Gördüğün düş buydu. Şimdi de ne anlama geldiğini sana açıklayalım. ³⁷ Sen, ey kral, kral-
ların kralısın. Göklerin Tanrısı sana egemenlik, güç, kudret, yücelik verdi. ³⁸ İnsanoğullarını, yabanıl hayvanları, gökte uçan kuşları senin eline teslim etti. Seni hepsine egemen kıldı. Altından baş sensin. ³⁹ Senden sonra senden daha aşağı durumda başka bir krallık çıkacak. Sonra bütün dünyada egemenlik sürecektir tunçtan üçüncü bir krallık çıkacak. ⁴⁰ Dördüncü krallık demir gibi güçlü olacak. Çünkü demir her şeyi kırıp ezer. Demir gibi tümünü kırıp parçalayacak. ⁴¹ Ayaklarla parmakların bir kesiminin çömlekçi kilinden, bir kesiminin demirden olduğunu gördün; yani bölünmüş bir krallık olacak bu. Öyleyken onda demirin gücü de bulunacak, çünkü demiri kille karışık gördün.

⁴² Ayak parmaklarının bir kesimi demirden, bir kesimi kilden olduğu gibi, krallığın da bir bölümü güçlü, bir bölümü zayıf olacak. ⁴³ Demirin kille karışık olduğunu gördüğüne göre halklar evlilik bağıyla birbirleriyle karışacaklar, ama demirin kille karışmadığı gibi onlar da birbirine bağlı kalmayacaklar.

⁴⁴ “Bu krallar döneminde Göklerin Tanrısı hiç yıkılmayacak, başka halkın eline geçmeyecek bir krallık kuracak. Bu krallık önceki krallıkları ezip yok edecek, kendisiyse sonsuza dek sürecek.

⁴⁵ İnsan eli değmeden dağdan kesilip gelen taşın demiri, tuncu, kili, gümüşü, altını parçaladığını gördün. Ulu Tanrı bundan sonra neler olacağını krala açıklamıştır. Düş gerçek, yorumu da güvenilirdir.”

⁴⁶ Bunun üzerine Kral Nebukadnessar Daniel'in önünde yüzüstü yere kapandı. Ona bir sunu ve buhur sunulmasını buyurdu. ⁴⁷ Daniel'e, “Madem bu gizi açıklayabildin, Tanrın gerçekten tanrıların Tanrısı, kralların Efendisi” dedi, “Gizleri açan O'dur.”

⁴⁸ Sonra Daniel'i yüksek bir göreve getirdi; ona birçok değerli armağan verdi. Onu Babil İli'ne vali atadı, Babil'in bütün bilgelerinin başkanı yaptı. ⁴⁹ Daniel'in isteği üzerine Şadrak'ı, Meşak'ı, Abed-Nego'yu da Babil İli'nde yüksek görevlere atadı. Daniel ise sarayda kaldı.

3

Nebukadnessar'ın Diktiği Altın Heykel

¹ Kral Nebukadnessar altın bir heykel yaptı; boyu altmış*, eni altı arşındı†. Onu Babil İli'nde, Dura Ovası'na dikti. ² Satrapları, kaymakamları, valileri, danışmanları, haznedarları, yargıçları, güvenlik görevlilerini ve illerin bütün öbür yüksek memurlarını diktiği heykeli adama törenine çağırttı. ³ Böylece satraplar, kaymakamlar, valiler, danışmanlar, haznedarlar, yargıçlar, güvenlik görevlileri ve illerin bütün öbür yüksek memurları Kral Nebukadnessar'ın diktiği heykeli adama töreni için toplanarak heykelin önünde durdular. ⁴ Sonra haberci yüksek sesle bağırdı: “Ey halklar, uluslar, her dilden insanlar, size şöyle yapmanız buyruluyor: ⁵ Boru, ney, lir, kanun, arp, davul ve her çeşit çalgı sesini duyar duymaz yere kapanıp Kral Nebukadnessar'ın dikmiş olduğu altın heykele tapınacaksınız. ⁶ Her kim yere kapanıp tapılmazsa hemen kızgın fırına atılacaktır.” ⁷ Bu yüzden ne zaman boru, ney, lir, kanun, arp ve her çeşit çalgı sesi duyulsa, bütün halklar, uluslar, her dilden insanlar yere kapanıp Kral Nebukadnessar'ın diktiği altın heykele tapındılar.

Daniel'in Arkadaşları Suçlanıyor

⁸ Bunun üzerine bazı Kildaniler yaklaşp Yahudiler'i suçladılar. ⁹ Kral Nebukadnessar'a, “Ey kral, sen çok yaşa!” dediler, ¹⁰⁻¹¹ “Boru, ney, lir, kanun, arp, davul ve her çeşit çalgı sesini duyan herkes yere kapanıp altın heykele tapınacak; kim yere kapanıp tapılmazsa kızgın fırına atılacak diye bir buyruk çıkardın, ey kral. ¹² Oysa Babil İli'nde

* **3:1** “Altmış arşın”: Yaklaşık 27 m. † **3:1** “Altı arşın”: Yaklaşık 2.7 m. **3:6** Mat.13:41-42,49-50

yüksek görevlere atadığın Şadrak, Meşak, Abed-Nego adında bazı Yahudiler var. Bu adamlar seni saymadılar, ey kral. Senin ilahlarına kulluk etmiyor, diktiğin altın heykele tapınmıyorlar.”

¹³ Büyük öfkeye kapılan Nebukadnessar, Şadrak'ı, Meşak'ı, Abed-Nego'yu çağırttı. Bu kişiler kralın yanına getirildiler. ¹⁴ Nebukadnessar, “Ey Şadrak, Meşak, Abed-Nego, ilahlarıma kulluk etmediğiniz, diktiğim altın heykele tapınmadığınız doğru mu?” diye sordu, ¹⁵ “Şimdi boru, ney, lir, kanun, arp, davul ve her çeşit çalgı sesini duyar duymaz yere kapanıp yaptığım heykele tapınmaya hazırsanız ne iyi! Ama ona tapınmazsanız, hemen kızgın fırına atılacaksınız. O zaman bakalım hangi ilah sizi elimden kurtaracak?”

¹⁶ Şadrak, Meşak, Abed-Nego, “Bu konuda kendimizi savunma gereğini duymuyoruz” diye karşılık verdiler, ¹⁷ “Kızgın fırına atılsak bile, ey kral, kendisine kulluk ettiğimiz Tanrı bizi kızgın fırından kurtarabilir; senin elinden de bizi kurtaracaktır. ¹⁸ Ama bizi kurtarmasa bile bil ki, ey kral, ilahlarına kulluk etmeyiz, diktiğin altın heykele tapınmayız.”

Daniel'in Üç Arkadaşı Fırına Atılıyor

¹⁹ Nebukadnessar Şadrak, Meşak, Abed-Nego'ya çok öfkelen-di; onlara karşı tutumu de-ğişti. Fırının her zamankinden yedi kat daha çok ısıtılmasını buyurdu. ²⁰ Sonra ordusundaki bazı güçlü askerlere Şadrak'ı, Meşak'ı, Abed-Nego'yu bağlayıp kızgın fırına atmalarını buyurdu. ²¹ Böylece bu kişiler, şalvarları, kaftanları, sarıkları ve öbür giysileriyle birlikte bağlanıp kızgın fırına atıldılar. ²² Kralın

buyruğu çok sıkı, fırın da çok ısıtılmış olduğundan, Şadrak'ı, Meşak'ı, Abed-Nego'yu götüren adamları ateşin alevleri yakıp öldürdü. ²³ Üç adamsa – Şadrak, Meşak, Abed-Nego– bağlı olarak kızgın fırına düştüler.

²⁴ O zaman Kral Nebukadnessar şaşkınlık içinde birden ayağa kalktı. Danışmanlarına, “Biz ateşin içine bağlı üç kişi atmadık mı?” diye sordu.

Danışmanlar, “Kuşkusuz, ey kral” diye karşılık verdiler.

²⁵ Kral, “Ben dört kişi görüyorum” dedi, “Ateşin içinde yürüyorlar, bağlarından çözülmüş, hiçbir zarara uğramamışlar. Dördüncünün görünümü de bir ilahî varlığa benziyor.”

²⁶ Sonra kızgın fırının kapısına yaklaşarak, “Ey Yüce Tanrı'nın kulları Şadrak, Meşak, Abed-Nego, dışarı çıkıp buraya gelin!” diye seslendi.

Bunun üzerine Şadrak, Meşak, Abed-Nego ateşin içinden çıktılar. ²⁷ Satraplar, kaymakamlar, valiler, kralın danışmanları onların çevresinde toplandılar. Adamların bedenlerinde ateşin hiçbir etkisi olmadığını gördüler. Başlarındaki tek saç yanmamış, giysileri değişmemiş, ateşin kokusu üzerlerine sinmemişti.

²⁸ Bunun üzerine Nebukadnessar, “Şadrak, Meşak ve Abed-Nego'nun Tanrısı'na övgüler olsun!” dedi, “Meleğini gönderip kendisine güvenen kullarını kurtardı. Onlar buyruğuma karşı geldiler, kendi Tanrıları'ndan başka bir ilaha kulluk edip tapınmamak için canlarını tehlikeye attılar. ²⁹ İşte buyuruyorum: Hangi halktan, ulustan ya da

dilden olursa olsun, Şadrak, Meşak ve Abed-Nego'nun Tanrısı'ndan saygısızca söz eden herkes paramparça edilecek, evleri çöplüğe çevrilecek. Çünkü böyle kurtarabilen başka bir tanrı yoktur.”

³⁰ Sonra Şadrak'ı, Meşak'ı, Abed-Nego'yu Babil İli'nde daha yüksek görevlere atadı.

4

Nebukadnessar'ın İkinci Düşü

¹ Kral Nebukadnessar dünyadaki bütün halklara, uluslara ve her dilden insanlara şu bildiriği gönderdi:

“Esenliğiniz bol olsun! ² Yüce Tanrı'nın benim için gerçekleştirdiği belirtileri ve şaşılmalı işleri size bildirmeyi uygun gördüm.

³ “Belirtileri ne büyük!

Şaşılmalı işleri ne yüce!

Krallığı ebedi krallıktır,

Egemenliği kuşaklar boyu sürecek.

⁴ “Ben, Nebukadnessar, evimde huzur, sarayımda gönenç içindeydim. ⁵ Beni korkutan bir düş gördüm. Yatağımda yatarken düşüncelerimle görüşlerim beni ürküttü. ⁶ Düşün ne anlama geldiğini açıklamaları için Babil'in bütün bilgelerinin yanıma getirilmesini buyurdum.

⁷ Sihirbazlar, yıldızbilimciler, falcılar yanıma gelince, gördüğüm düşü onlara anlattımsa da ne anlama geldiğini açıklayamadılar. ⁸ Sonunda ilahımın adından gelen Belteşassar adıyla çağrılan ve kendisinde kutsal ilahların ruhu bulunan

Daniel yanıma geldi. Gördüğüm düşü ona anlattım.

⁹ “Ona şöyle dedim: Ey sihirbazların başkanı Belteşassar, sende kutsal ilahların ruhu olduğunu, her gizi açıklayabileceğini biliyorum. İşte gördüğüm düş: Ne anlama geldiğini bana açıkla. ¹⁰ Yatarken gördüğüm görümler şunlar: Dünyanın ortasında çok yüksek bir ağaç gördüm. ¹¹ Ağaç büyüdü, güçlendi, boyu göklere erişti. Dünyanın dört bucağından görülüyordu. ¹² Yaprakları güzeldi, herkese yetecek kadar bol meyvesi vardı. Yabanıl hayvanlar gölgesinde barınıyor, gökte uçan kuşlar dallarına tünüyordu. Her canlı ondan besleniyordu.

¹³ “Yatağında yatarken gördüğüm görümlerde gökten inen bir gözcü, kutsal bir varlık gördüm. ¹⁴ Yüksek sesle, ‘Ağacı ve dallarını kesin, yapraklarını yolun, meyvesini atın’ diye bağırdı, ‘Altında barınan hayvanlarla dallarına tüneyen kuşlar kaçsın. ¹⁵ Ama köklerin bulunduğu kütüğü demirle, tunçla çevreleyip yerde, otların içinde bırakın.

“ ‘Göğün çiyiyle ıslansın, hayvanlarla birlikte yerdeki otlardan pay alsın. ¹⁶ Ondaki insan yüreği değiştirilsin, yerine hayvan yüreği verilsin. Üzerinden yedi vakit geçsin. ¹⁷ Bu yargıyı gözcüler, kararı kutsallar verdi. Öyle ki, her canlı Yüce Olan’ın insan krallıkları üzerinde egemenlik sürdüğünü ve onları dilediği kişiye, en hor görülen birine bile verebileceğini bilsin.’

¹⁸ “İşte ben Kral Nebukadnessar’ın gördüğü düş! Şimdi, ey Belteşassar, bunun ne anlama

geldiğini söyle. Çünkü krallığımdaki bilgelerin hiçbirisi bu düşün ne anlama geldiğini bana açıklayamadı. Ama sen açıklayabilirsin, çünkü kutsal ilahların ruhu var sende.”

Daniel Düşü Yorumluyor

¹⁹ O zaman öbür adı Belteşassar olan Daniel bir süre şaşkın şaşkın durdu, düşünceleri onu ürküttü. Bunun üzerine kral, “Ey Belteşassar, bu düş de yorumu da seni ürkütmesin” dedi.

Belteşassar, “Ey efendim, keşke bu düş senden nefret edenlerin, yorumu da düşmanlarının başına gelseydi!” diye karşılık verdi,

²⁰ “Büyüyen, güçlenen, boyu göklere erişen, dünyadaki herkesçe görülebilen bir ağaç gördün.

²¹ Yaprakları güzeldi, meyvesi herkese yetecek kadar boldu. Yabanıl hayvanlar altında barınır, gökte uçan kuşlar dallarına tünerdi. ²² Ey kral, o ağaç sensin! Sen büyüdün, güçlendin. Büyüklüğün giderek göklere erişti, egemenliğin dünyanın dört bucağına yayıldı.

²³ “Sen, ey kral, bir gözcünün, kutsal bir varlığın gökten indiğini gördün. ‘Ağacı kesip yok edin, ama köklerin bulunduğu kütüğü demirle, tunçla çevreleyip yerde, otların içinde bırakın. Göğün çiyiyle ıslansın; üzerinden yedi vakit geçinceye dek yabanıl hayvanlarla birlikte pay alsın’ diyordu.

²⁴ “Ey efendim kral, düşün anlamı ve Yüce Olan’ın senin başına getireceği yargı şudur: ²⁵ İnsanlar arasından kovulacak, yabanıl hayvanlarla yaşayacaksınız; öküz gibi otla beslenecek, göğün çiyiyle ıslanacaksınız. Yüce

Olan'ın insan krallıkları üzerinde egemenlik sürdüğünü ve krallığı dilediği kişiye verdiğini anlayıncaya dek yedi vakit geçecek. ²⁶ Köklerin bulunduğu kütüğün bırakılması için buyruk verildi. Bunun anlamı şu: Sen göklerin egemenlik sürdüğünü anlayınca krallığın sana geri verilecek. ²⁷ Bu yüzden, ey kral, öğüdümü benimse: Doğru olanı yaparak günahından, düşkünlere iyilik ederek suçlarından vazgeç. Olur ya, gönencin uzun sürer.”

Düş Gerçekleşiyor

²⁸ Bunların hepsi Kral Nebukadnessar'ın başına geldi. ²⁹ On iki ay sonra kral Babil Sarayı'nın damında geziniyordu. ³⁰ Kral, “İşte onurum ve yüceliğim için üstün gücümle krallığımın başkenti olarak kurduğum büyük Babil!” dedi. ³¹ Daha sözünü bitirmeden gökten bir ses duyuldu: “Ey Kral Nebukadnessar, krallık senden alındı. ³² İnsanlar arasından kovulacak, yabanıl hayvanlarla yaşayacaksın. Öküz gibi otla besleneceksin. Yüce Olan'ın insan krallıkları üzerinde egemenlik sürdüğünü ve krallığı dilediği kişiye verdiğini anlayıncaya dek yedi vakit geçecek.”

³³ Nebukadnessar'a ilişkin bu söz hemen yerine geldi. İnsanlar arasından kovuldu. Öküz gibi otla beslendi. Bedeni göğün çiyiyle ıslandı. Saçı kartal tüyü, tırnakları kuş pençesi gibi uzadı.

³⁴ Belirlenen sürenin sonunda ben Nebukadnessar gözlerimi göğe kaldırdım ve kendime geldim. Yüce Olan'ı övdüm. Sonsuza dek Diri Olan'ı onurlandırıp yücelttim.

O'nun egemenliği ebedi egemenliktir,

Krallığı kuşaklar boyu sürecek.

³⁵ Dünyada yaşayanlar bir hiç sayılır.

O gökteki güçlere de dünyada yaşayanlara da

Dilediğini yapar.

O'nun elini durduracak,

O'na, “Ne yapıyorsun?” diyecek kimse yoktur.

³⁶ O anda aklım başıma geldi. Krallığımın yüceliği için onurum ve görkemim bana geri verildi. Danışmanlarımla soylu adamlarım beni aradılar. Krallığıma kavuştum, bana daha büyük yücelik verildi. ³⁷ Ben Nebukadnessar Göklerin Kralı'na şükrederim. O'nu över, yüceltirim. Çünkü bütün yaptıkları gerçek, yolları doğrudur; kendini beğenmişleri alçaltmaya gücü yeter.

5

Kral Belşassar'ın Verdiği Şölen

¹ Kral Belşassar soylu adamlarından bin kişiye büyük bir şölen verdi, onlarla şarap içti.

² Şarabını keyifle içerken, atası Nebukadnessar'ın Yeruşalim'deki tapınaktan çıkarıp getirdiği altın ve gümüş kapların getirilmesini buyurdu. Öyle ki, kendisi, karıları, cariyeleri, soylu adamları onlarla içsinler. ³ Böylece Tanrı'nın Yeruşalim'deki tapınağından alınan altın kaplar getirildi; kral, karıları, cariyeleri, soylu adamları onlarla içtiler.

⁴ Şaraplarını içerken altından, gümüşten, tunçtan, demirden, ağaçtan, taştan ilahları övdüler.

⁵ Ansızın bir insan elinin parmakları belirdi, kandilliğin yanındaki saray duvarının sıvası üzerine yazmaya başladı. Kral yazan eli gördü, ⁶ aklından

geçenler onu ürküttü, benzi soldu; eli ayağı tutmaz oldu, dizlerinin bağı çözüldü.

⁷ Yüksek sesle Babil'in bilgelerini –falcılarla yıldızbilimcileri– çağırttı. Onlara, “Bu yazıyı kim okuyup ne anlama geldiğini bana açıklarsa, kendisine mor giysi giydirilip boynuna altın zincir takılacak ve ülkede üçüncü önder olacak” dedi.

⁸ Kralın bütün bilgeleri geldiyse de yazıyı kimse okuyamadı, ne anlama geldiğini de açıklayamadı.

⁹ Bu yüzden Kral Belşassar daha da korktu, benzi büsbütün soldu. Soylu adamlarıysa şaşkındı.

¹⁰ Kralla soyluların seslerini duyan kraliçe* şölen salonuna geldi. “Çok yaşa, ey kral!” dedi, “Aklından geçenler seni ürkütmesin, benzin solmasın!” ¹¹ Ülkende kendisinde kutsal ilahların ruhu bulunan biri var. Atan Kral Nebukadnessar'ın döneminde kavrayışa, sağduyuya, ilahlara özgü bilgeliğe sahip olmakla tanınırdı. Atan Kral Nebukadnessar onu sihirbazların, yıldızbilimcilerin, falcıların başkanlığına atadı. ¹² Kralın Belteşassar diye çağırdığı Daniel olağanüstü bir ruha, bilgiye, sağduyuya sahiptir. Üstelik düşleri yorumlama, bilmeceleri çözme, gizemleri açıklama yeteneği de vardır. Daniel'i çağır, yazının ne anlama geldiğini o sana söyleyecektir.”

¹³ Böylece Daniel'i kralın önüne getirdiler. Kral, “Kral atamın Yahuda'dan getirdiği, Yahuda sürgünlerinden Daniel sen misin?” diye sordu, ¹⁴ “Sende ilahların ruhu bulunduğunu, kavrayış, sağduyu ve olağanüstü bilgelikle donanmış

* **5:10** “Kraliçe” ya da “Kralın annesi” veya “Ninesi”.

olduğunu duydum. ¹⁵ Bu yazıyı okuyup ne anlama geldiğini söylemeleri için bilgilerle falcıları çağırttım. Ama ne anlama geldiğini açıklayamadılar. ¹⁶ Senin yorum yapabildiğini, gizemleri açıklayabildiğini duydum. Bu yazıyı okur, ne anlama geldiğini açıklayabilirsen, sana mor giysi giydirilip boynuna altın zincir takılacak; ülkede üçüncü önder olacaksın.”

¹⁷ Daniel, “Armağanların senin olsun, ödülleri de bir başkasına ver” diye karşılık verdi, “Ama ben yine de yazıyı okuyup ne anlama geldiğini sana açıklayacağım.

¹⁸ “Ey kral, Yüce Tanrı atan Nebukadnessar'a krallığı, büyüklüğü, yüceliği, görkemi verdi.

¹⁹ Tanrı'nın sağladığı büyüklük yüzünden bütün halklar, uluslar, her dilden insan ondan korkup titredi. Dilediğini öldürür, dilediğini yaşattırdı; dilediğini yüceltir, dilediğini alçaltırdı. ²⁰ Ne var ki, gurura kapılıp saygısızlıkta direnince krallık tahtından indirildi, yüceliği kendisinden alındı.

²¹ İnsanlar arasından kovuldu ve ona hayvan yüreği verildi. Yüce Tanrı'nın insanların krallığı üzerinde egemenlik sürdüğünü, onu dilediği kişiye verdiğini anlayıncaya dek yaban eşekleri arasında yaşadı, öküz gibi otla beslendi, bedeni göğün çiyiyle ıslandı.

²² “Ama ey sen, onun torunu Belşassar, bunların hepsini bildiğin halde alçakgönüllülüğü benimsemedin. ²³ Bunun yerine göğün Rabbi'ne karşı kendini yükselttin. O'nun tapınağından aldıkları kapları sana getirdiler. Sen, karıların, cariyelerin, soylu adamların onlarla şarap içtiniz. Görmeyen, duymayan, anlamayan altından,

gümüşten, tunçtan, demirden, ağaçtan, taştan ilahları övdün. Soluğunu elinde tutan, bütün yollarını gözeten Tanrı'yı ise yüceltmedin. ²⁴ Bu yüzden Tanrı o yazıyı yazan eli gönderdi.

²⁵ “Yazılan yazı şudur:

MENE, MENE, TEKEL ve PARSİN.

²⁶ “Bu sözcüklerin anlamı şudur:

MENE†: Tanrı senin krallığının günlerini saydı ve ona son verdi.

²⁷ TEKEL‡: Terazide tartıldın ve eksik bulundun.

²⁸ PERES§: Krallığın ikiye bölünerek Medler'le Persler'e verildi.”

²⁹ Belşassar'ın buyruğu üzerine Daniel'e mor giysi giydirilip boynuna altın zincir takıldı ve ülkede üçüncü önder ilan edildi.

³⁰ Kildan Kralı Belşassar o gece öldürüldü.

³¹ Altmış iki yaşında olan Medli Darius krallığı eline geçirdi.

6

Daniel Aslan Çukuruna Atılıyor

¹ Darius bütün ülkeyi yönetecek yüz yirmi satrap atamayı uygun gördü. ² Bunların başına da biri Daniel olmak üzere üç bakan atadı. Krala zarar gelmemesi için bakanlar satraplardan hesap so-racaklardı. ³ Kendisinde bulunan olağanüstü ruh sayesinde Daniel öbür bakanlarla satraplardan üstün olduğundan, kral onu bütün ülkenin başına

† 5:26 “MENE”: “Sayılan” anlamına gelir. ‡ 5:27 “TEKEL”: “Tartılan” anlamına gelir. § 5:28 “PERES”: “Bölünen” anlamına gelmekle birlikte “Persler” sözcüğünü de çağırıştırır. Peres “Parsin”in tekilidir.

atamayı tasarlıyordu. ⁴ Bunun üzerine öbür bakanlarla satraplar Daniel'i ülke yönetimi konusunda suçlamak için fırsat kollamaya başladılar. Ancak ne suçlanacak bir yanını, ne de bir yanlışını buldular. Çünkü Daniel güvenilir biriydi. Kendisinde hiçbir eksiklik ya da yanlışlık bulamadılar. ⁵ Sonunda, “Daniel'i Tanrısı'nın Yasası'yla ilgili bir konuda suçlayamazsak, bir suçlama nedeni bulamayacağız” dediler.

⁶ Bunun üzerine bakanlarla satraplar hep birlikte krala gidip, “Ey Kral Darius, çok yaşa!” dediler, ⁷ “Ülkenin bütün bakanları, kaymakamları, satrapları, danışmanları, valileri olarak kralın zorlu bir yasa çıkarması üzerinde anlaştık. Ey kral, kim otuz gün içinde senden başka bir insana ya da ilaha dua ederse, aslan çukuruna atılsın. ⁸ Şimdi, ey kral, yasağı koy; Medler'le Persler'in değişmez yasası uyarınca yazıyı imzala ki değiştirilemesin.” ⁹ Böylece Kral Darius yasağı içeren yasayı imzaladı.

¹⁰ Daniel yasanın imzalandığını öğrenince evine gitti. Yukarı odasının Yerusâlim yönüne bakan pencereleri açtı. Daha önce yaptığı gibi her gün üç kez diz çöküp dua etti, Tanrısı'na övgüler sundu. ¹¹ Ona tuzak kuran adamlar hep birlikte oraya gittiklerinde, onu Tanrısı'na dua edip yalvarırken gördüler. ¹² Bunun üzerine krala gidip çıkardığı yasayla ilgili şunları söylediler: “Ey kral, kim otuz gün içinde senden başka bir insana ya da ilaha dua ederse, aslan çukuruna atılsın diye yasa imzalamadın mı?”

Kral, “Medler'le Persler'in değişmez yasası uyarınca çıkardığım yasa geçerlidir” diye karşılık verdi.

13 Bunun üzerine, “Ey kral, Yahuda sürgünlerinden olan Daniel seni de imzaladığın yasayı da saymıyor; günde üç kez dua ediyor” dediler. 14 Bunu duyan kral çok üzüldü, Daniel'i kurtarmayı kafasına koydu. Onu kurtarmak için güneş batıncaya dek uğraştı.

15 O zaman adamlar toplu halde krala gidip, “Ey kral, Medler'le Persler'in yasası uyarınca, kralın koyduğu yasanın ya da yasağın değiştirilemeyeceğini bilmelisin” dediler.

16 Bunun üzerine kral Daniel'i getirip aslan çukuruna atmalarını buyurdu. Daniel'e de, “Kendisine sürekli kulluk ettiğin Tanrının seni kurtarsın!” dedi.

17 Bir taş getirip çukurun ağzına koydular. Daniel'le ilgili hiçbir şey değiştirilmesin diye kral hem kendi mühür yüzüğüyle, hem soyluların mühür yüzükleriyle taşı mühürledi. 18 Sonra sarayına döndü; geceyi yemek yemeden, eğlenmeden geçirdi; uykusu kaçtı.

19 Şafak sökerken kalkıp acele aslan çukuruna gitti.

20 Çukura yaklaşınca üzgün bir sesle, “Ey yaşayan Tanrı'nın kulu Daniel, kendisine sürekli kulluk ettiğin Tanrının seni aslanlardan kurtarabildi mi?” diye haykırdı.

21 Daniel, “Ey kral, sen çok yaşa!” diye yanıtladı,

22 “Tanrım meleğini gönderip aslanların ağzını kapadı. Beni incitmediler. Çünkü Tanrı'nın önünde suçsuz bulundum. Sana karşı da, ey kral, hiçbir yanlışlık yapmadım.”

23 Kral buna çok sevindi, Daniel'i çukurdan çıkarmalarını buyurdu. Daniel çukurdan çıkarıldı.

Bedeninde hiçbir yara izi bulunmadı. Çünkü Tanrısı'na güvenmişti.

²⁴ Kralın buyruğu uyarınca, Daniel'i haksız yere suçlayan adamları, karılarıyla, çocuklarıyla birlikte getirip aslan çukuruna attılar. Daha çukurun dibine varmadan aslanlar onları kapıp kemiklerini kırdılar.

²⁵ Kral Darius dünyada yaşayan bütün halklara, uluslara ve her dilden insanlara şöyle yazdı:
“Esenliğiniz bol olsun!

²⁶ Krallığımda yaşayan herkesin Daniel'in Tanrısı'ndan korkup titremesini buyuruyorum.

O yaşayan Tanrı'dır,
Sonsuza dek var olacak.
Krallığı yıkılmayacak,
Egemenliği son bulmayacak.

²⁷ O kurtarır, O yaşatır,
Gökte de yerde de
Belirtiler, şaşılası işler yapar.
Daniel'i aslanların pençesinden kurtaran O'dur.”

²⁸ Böylece Darius'un ve Persli Koreş'in krallığı döneminde Daniel'in işleri iyi gitti.

7

Daniel'in Dört Yaratıkla İlgili Düşü

¹ Babil Kralı Belşassar'ın krallığının birinci yılında, Daniel yatağında yatarken bir düş ve görümler gördü. Sonra düşünün özetini yazdı; ² şöyle dedi:

“Gece bir görümde göğün dört rüzgarının büyük denize saldırdığını gördüm. ³ Denizden birbirinden farklı dört büyük yaratık çıktı.

⁴ “Birinci yaratık aslana benziyordu, kartal kanatları vardı. Ben bakarken kanatları koparıldı, yaratık yerden kaldırıldı, insan gibi ayakları üzerine durduruldu. Ona bir insan yüreği verildi.

⁵ “İkinci yaratık ayıya benziyordu. Bir yanı üzerinde doğrulmuştu. Ağzında, dişleri arasında üç kaburga kemiği vardı. Ona, ‘Haydi kalk, yiye bildiğin kadar et ye!’ dediler.

⁶ “Sonra baktım, parsa benzer bir başka yaratık gördüm. Sırtında dört kuş kanadı vardı. Bu yaratığın dört başı vardı ve ona egemenlik verilmişti.

⁷ “Bundan sonraki gece görümlerimde korkunç, ürkütücü, çok güçlü dördüncü bir yaratık gördüm. Büyük demir dişleri vardı; yiyip parçalıyor, artakalanı ayakları altında çiğniyordu. Kendisinden önceki yaratıklara benzemiyordu. On boynuzu vardı.

⁸ “Ben gözümü dikmiş boynuzlara bakarken, onların arasından daha küçük başka bir boynuz çıktı. İlk boynuzlardan üçü onun önünde söküldü. Bu boynuzun insan gözü gibi gözleri, böbürlenmiş bir ağız vardı.

⁹ “Ben bakarken
Tahtlar kuruldu,
Eskiden beri var Olan yerine oturdu.

Giysileri kar gibi beyaz,
Başındaki saçlar yün gibi apaktı.
Tahtı alev alev,
Tekerlekleri kızgın ateş gibiydi.

10 Önünden ateşten bir ırmak çıkıp akıyordu.
Binlerce binler
O'na hizmet ediyordu;
On binlerce on binler
Önünde duruyordu.
Mahkeme kuruldu,
Kitaplar açıldı.

11 “Boynuzun söylediği övünge sözleri duyunca baktım, yaratık gözümün önünde öldürüldü, bedeni kızgın ateşe atıldı, yok oldu. 12 Öbür yaratıklara gelince, egemenlik onlardan alınmış, ancak belirli bir süre için yaşamalarına izin verilmişti.

13 “Gece görümlerimde insanoğluna benzer birinin göğün bulutlarıyla geldiğini gördüm. Eskiden beri var Olan'ın yanına doğru ilerledi, O'nun önüne getirildi. 14 Ona egemenlik, yücelik ve krallık verildi. Bütün halklar, uluslar ve her dilden insan ona tapındı. Egemenliği hiç bitmeyecek sonsuz bir egemenlik, krallığı hiç yıkılmayacak bir krallıktır.”

Düşün Yorumu

15 “Ben Daniel'e gelince, ruhum üzüntüyle sarsıldı, gördüğüm görümler beni ürküttü. 16 Orada duranlardan birine yaklaştım, bütün bunların gerçek anlamını açıklamasını istedim.

“O da bana bunların ne anlama geldiğini açıkladı: ¹⁷‘Bu dört büyük yaratık yeryüzünde ortaya çıkacak dört kraldır. ¹⁸ Ama Yüceler Yücesi'nin kutsalları krallığı alacak, sonsuza dek ellerinde tutacaklar. Evet, sonsuzlara dek.’

¹⁹ “Bundan sonra öbürlerinden farklı, çok korkunç, demirden dişleri, tunçtan tırnakları olan, yiyip parçalayan, artakalanı ayakları altında çiğneyen dördüncü yaratığın ne anlama geldiğini öğrenmek istedim. ²⁰ Bunun yanı sıra başındaki on boynuzdan sonra çıkan öbür boynuzun ne olduğunu da öğrenmek istedim. Bu boynuzun önünden üç boynuz düşmüştü, sanki ötekilerden daha iriceydi. Gözleri ve böbürlenene bir ağzı vardı. ²¹ Ben baktığım sırada bu boynuz kutsallarla savaşıyor ve onları yeniyordu. ²² Eskiden beri var Olan –Yüceler Yücesi– gelip kutsallarının lehine yargı verene dek bu böyle sürdü. Kutsalların krallığı alma zamanı gelmişti.

²³ “Bana şu açıklamayı yaptı: ‘Dördüncü yaratık yeryüzünde ortaya çıkacak dördüncü krallıktır. Bütün öbür krallıklardan farklı olacak, bütün dünyayı yiyip bitirecek, çiğneyip parçalayacak. ²⁴ On boynuz bu krallıktan çıkacak on kraldır. Bunlardan sonra öncekilerden farklı bir başka kral ortaya çıkıp üç kralı tahtlarından indirecek. ²⁵ Yüceler Yücesi'ni kötileyen sözler söyleyecek, O'nun kutsallarına baskı yapacak. Belirlenen zamanları, yasaları değiştirmeyi amaçlayacak. Kutsallar üç

buçuk yıl için* eline teslim edilecekler.

²⁶ “Ama mahkeme kurulacak, onun egemenliğine son verilecek, büsbütün yok edilecek. ²⁷

Göklerin altındaki krallıklara özgü krallık, egemenlik ve büyüklük kutsallara, Yüceler Yücesi'nin halkına verilecek. Bu halkın krallığı sonsuza dek sürecek, bütün uluslar ona kulluk edip sözünü dinleyecek.’

²⁸ “İşte olayın gelişimi burada bitiyor. Ben Daniel'e gelince, düşüncelerim beni çok ürküttü, benzim soldu. Ama bu olayı içimde sakladım.”

8

Koç ve Tekeyle İlgili Görüm

¹ Kral Belşassar'ın krallığının üçüncü yılında, ben Daniel daha önce gördüğüm görümden başka bir görüm gördüm. ² Görümde kendimi Elam İli'ndeki Sus Kalesi'nde, Ulay Kanalı'nın yanında gördüm. ³ Gözlerimi kaldırıp bakınca kanal kıyısında duran bir koç gördüm; iki uzun boynuzu vardı. Boynuzlardan daha geç çıkanı öbüründen daha uzundu. ⁴ Koçun batıya, kuzeye, güneye doğru boynuz attığını gördüm. Hiçbir hayvan ona karşı koyamıyor, kimse onun elinden kurtaramıyordu. Koç dilediği gibi davrandı ve gitgide güçlendi.

⁵ Ben bu olayı düşünürken, batıdan ansızın gözleri arasında çarpıcı bir boynuzu olan bir teke geldi. Yere basmadan bütün dünyayı aştı. ⁶ Güç ve öfkeyle,

* **7:25** “Üç buçuk yıl için”: Aramice “Bir vakte, vakitlere, yarım vakte kadar”. **7:27** Va.20:4 **7:27** Va.22:5

kanalın yanında durduğunu gördüğüm iki boynuzlu koça doğru koştu. ⁷ Öfkeyle saldırdığını, koça vurup boynuzlarını kırdığını gördüm. Koçun tekeye karşı duracak gücü yoktu; teke koçu yere vurup çiğnedi. Koçu onun elinden kurtaracak kimse yoktu. ⁸ Teke çok güçlendi, ama en güçlü olduğu sırada büyük boynuzu kırıldı. Kırılan boynuzun yerine, göğün dört rüzgarına doğru çarpıcı dört boynuz çıktı.

⁹ Bu boynuzların birinden başka bir küçük boynuz çıktı; güneye, doğuya ve Güzel Ülke'ye* doğru yayılarak çok güçlendi. ¹⁰ Göklerin ordusuna erişinceye dek büyüdü. Gökteki ordudan ve yıldızlardan bazılarını yeryüzüne düşürdü, ayakları altına alıp çiğnedi. ¹¹ Kendisini Gök Ordusu'nun Önderi† kadar yükseltti. Tanrı'ya sunulan günlük sunu kaldırıldı, O'nun tapınağı yıkıldı. ¹² Başkaldırı yüzünden günlük sunuya karşı çıkıldı. Gerçek ayak altında çiğnendi. Küçük boynuz yaptığı her şeyde başarılı oldu.

¹³ Sonra kutsal bir varlığın konuştuğunu duydum. Başka kutsal bir varlık ona, “Bu görümde – günlük sunuyla, yıkım getiren başkaldırıyla, kutsal yerin ve ordunun ayak altında çiğnenmesiyle ilgili görümde– olanlar ne zamana dek sürecek?” diye sordu.

¹⁴ Kutsal varlık bana, “2 300 akşam, sabah olacak, sonra kutsal yer yeniden düzene konulacak” dedi.

Görümün Yorumu

* **8:9** “Güzel Ülke”: “İsrail ülkesi”. **8:10** Va.12:4 † **8:11** “Gök Ordusu'nun Önderi”: “Tanrı”.

¹⁵ Ben Daniel, gördüğüm görümün ne anlama geldiğini çözmeye çalışırken, insana benzer biri karşımda durdu. ¹⁶ Bir insan sesinin Ulay Kanalı'ndan, “Ey Cebrail, görümün ne anlama geldiğini şuna açıkla” diye seslendiğini duydum. ¹⁷ Cebrail durduğum yere yaklaşınca korkudan yere yığıldım. Bana, “Ey insanoglu!” dedi, “Bu görümün sonla ilgili olduğunu anla.”

¹⁸ O benimle konuşurken, yüzükoyun yere uzanmış, derin bir uykuya dalmışım. Dokunup beni ayağa kaldırdı.

¹⁹ Bana, “Daha sonra Tanrı'nın öfkesi sona erdiğinde neler olacağını sana söyleyeceğim” dedi, “Çünkü görüm sonun belirlenen zamanıyla ilgilidir. ²⁰ Gördüğün iki boynuzlu koç Med ve Pers krallarını simgeler. ²¹ Teke Grek Kralı'dır; gözleri arasındaki büyük boynuz birinci kraldır. ²² Kırılan boynuzun yerine çıkan dört boynuz, ulusundan çıkacak dört krallığı simgeliyor. Ama ilk kral kadar güçlü olmayacaklar.

²³ “Bu dört krallığın sonu yaklaşp yapılan kötülükler doruğa varınca, sert yüzlü ve aldatmada usta bir kral ortaya çıkacak. ²⁴ Kendisinden gelmeyen büyük bir güce kavuşacak. Şaşırtıcı yıkımlar yapacak, el attığı her işte başarılı olacak. Güçlülere ve kutsal halkı yok edecek. ²⁵ Yapacağı işleri aldatarak başaracak, kendisini yükseltecek. Güvenlikte olan birçoklarını yok edecek, Önderler Önderi'ne† karşı duracak. Ama kendisi insan eli değmeden yok edilecek.

8:16 Dan.9:21; Luk.1:19,26 † **8:25** “Önderler Önderi”: “Tanrı”.

²⁶ “Akşam ve sabahla ilgili sana bildirilen görüm gerçektir. Ama sen görümü gizli tut. Çünkü uzak bir gelecekle ilgilidir.”

²⁷ Ben Daniel günlerce bitkin ve hasta kaldım. Sonra kalkıp kralın işlerini yapmayı sürdürdüm. Bu anlaşılması güç görümden ötürü şaşkındım.

9

Daniel Dua Ediyor

¹⁻² Medli Ahaşveroş oğlu Darius Kildan Kralı oldu. Krallığının birinci yılında ben Daniel, RAB'bin Peygamber Yeremya'ya bildirdiği sayının –Yeruşalim'in ıssız kalacağı yılların sayısının– yetmiş olduğunu Kutsal Yazılar'dan anladım.

³ Bunun üzerine yüzümü Rab Tanrı'ya çevirdim. Duayla, yakarışla, oruçla O'na yalvardım; çul kuşanıp külde oturdum. ⁴ RAB Tanrım'a dua edip günahlarımızı itiraf ettim. Şöyle dedim:

“Ya Rab, kendisini sevenlerle, buyruklarına uyanlarla yaptığı antlaşmaya bağlı kalan yüce ve görkemli Tanrı! ⁵ Buyruklarından, ilkelerinden ayrılıp günah, suç işledik, kötülük yaptık, başkaldırdık. ⁶ Senin adına krallarımıza, önderlerimize, atalarımıza, ülkedeki bütün halka seslenen kulların peygamberleri dinlemedik.

⁷ “Sen adaletlisin, ya Rab! Sadakatsizliğimiz yüzünden bizi uzak yakın ülkelere sürdün. Oralarda yaşayan biz Yahudiler, Yeruşalim halkı, İsraililer bugün utanç içindeyiz. ⁸ Evet, ya RAB, bizler, krallarımız, önderlerimiz, atalarımız sana karşı işlediğimiz günah yüzünden utanç içindeyiz. ⁹ Sana

karşı geldiğimiz halde, sen acıyan, bağışlayan Tanrımız Rab'sin. ¹⁰ Tanrımız RAB'bin sözüne kulak vermedik, kulları peygamberler aracılığıyla bize verdiği yasalara uymadık. ¹¹ Bütün İsrail halkı yasayı çiğnedi, sırtını sana dönüp seni dinlemek istemedi.

“Bu yüzden Tanrı kulu Musa'nın Yasası'nda yazılan lanet başımıza yağdı, içilen ant yerine geldi. Çünkü sana karşı günah işledik. ¹² Üzerimize büyük yıkım getirerek bizim ve bizi yöneten önderlerimiz için söylediğin sözleri yerine getirdin. Yeruşalim'in başına gelen, göğün altındaki başka hiçbir kentin başına gelmemiştir. ¹³ Musa'nın Yasası'nda yazıldığı gibi, bütün bu yıkımlar başımıza geldi. Buna karşın, ey Tanrımız RAB, suçumuzdan dönüp senin gerçeklerine yönelerek lütfunu dilemedik. ¹⁴ RAB üzerimize yıkım göndermekten caymadı. Çünkü Tanrımız RAB yaptığı her şeyde adildir. Bizse O'nun sözüne kulak vermedik.

¹⁵ “Ey Tanrımız Rab, sen halkını Mısır'dan güçlü elinle çıkardın ve bugün olduğu gibi ün kazandın. Bizse günah işledik, kötülük yaptık. ¹⁶ Ya Rab, doğru işlerin uyarınca kentin Yeruşalim'den, kutsal dağından öfkeni, kızgınlığını kaldırmanı dilerim. Günahlarımız ve atalarımızın suçları yüzünden Yeruşalim de halkın da çevremizdekilerin tümüne alay konusu oldu.

¹⁷ “Şimdi, ey Tanrımız, kulunun duasını, yakarışını işit. Adın uğruna, ya Rab, yüzünü viran tapınağına çevir. ¹⁸ Ey Tanrım, kulak ver ve işit! Gözlerini aç, senin olan viran kenti gör. Doğruluğumuzdan değil, senin büyük merhametinden ötürü dilekte bulunuyoruz. ¹⁹ Ya

Rab, dinle! Ya Rab, bağışla! İşit ve davran, ya Rab! Ey Tanrım, adının hatırı için gecikme! Çünkü kent ve halk senindir.”

Cebrail Açıklama Yapıyor

²⁰ Ben daha konuşup dua ederken, günahımı ve halkım İsrail'in günahını açıkça kabul edip Tanrım'ın kutsal dağı için Tanrım RAB'be dilekte bulunurken, ²¹ daha dua ediyorken, önceden görümde gördüğüm adam –Cebrail– akşam sunusu saatinde hızla uçarak* yanıma geldi. ²² “Daniel, sana anlayış vermek için geldim” diye açıkladı, ²³ “Sen Tanrı'ya yalvarmaya başlar başlamaz, duan yanıtlandı; bunu bildirmeye geldim. Çünkü sen çok sevilen birisin. Bu nedenle sözün anlamını kavra ve görümü anla:

²⁴ “Başkaldırıyı ortadan kaldırmak, günaha son vermek, suçu bağışlatmak, sonsuza dek kalıcı doğruluğu sağlamak, görüm ve peygamberliği mühürlemek, En Kutsal'ı meshetmek için senin halkına ve kutsal kentine yetmiş hafta† kadar zaman saptanmıştır.

²⁵ “Şunu bil ve anla: Yeruşalim'i yeniden kurmak için buyruğun verilmesinden, meshedilmiş olan önderin gelişine dek yedi hafta geçecek. Altmış iki hafta içinde Yeruşalim yeniden sokaklarla, hendeklerle kurulacak. Ancak bu sıkıntılı zamanlarda olacak. ²⁶ Bu altmış iki hafta sonunda meshedilmiş olan öldürülecek ve onu destekleyen olmayacak. Gelecek önderin halkı, kenti ve kutsal

9:21 Dan.8:16; Luk.1:19,26 * **9:21** “Hızla uçarak” ya da “Çok yorgun”. † **9:24** “Hafta”: Bu bölümde bir haftanın yedi yıl anlamına geldiği sanılıyor.

yeri yerle bir edecek. Sonu tufanla olacak: Savaş sona dek sürecek. Yıkımların da olacağı kararlaştırıldı. ²⁷ Gelecek önder† birçoklarıyla bir haftalık sağlam bir antlaşma yapacak. Haftanın yarısı geçince, kurbanı da sunuyu da kaldıracak. Kararlaştırılan yıkım başına gelinceye dek yok edici önder tapınağın üst bölümüne yıkıcı iğrenç şeyler yerleştirecek.”

10

Daniel'in Dicle Irmağı'nda Gördüğü Görüm

¹ Pers Kralı Koreş'in krallığının üçüncü yılında Belteşassar diye çağrılan Daniel'e bir giz açıklandı. Büyük bir savaşla ilgili olan bu giz gerçektir. Daniel görümde kendisine açıklanan gizi anladı. ² O sırada ben Daniel üç haftadır yas tutuyordum. ³ Üç hafta dolana dek ağzıma ne güzel bir yiyecek ya da et koydum, ne şarap içtim, ne de yağ süründüm.

⁴ Birinci ayın yirmi dördüncü günü, Büyük Irmak'ın, yani Dicle'nin kıyısındaiken, ⁵ gözlerimi kaldırıp bakınca keten giysi giyinmiş, beline Ufaz altınından kemer kuşanmış bir adam gördüm. ⁶ Bedeni sarı yakut gibiydi. Yüzü şimşek gibi parlıyordu. Gözleri alevli meşalelere benziyordu. Kollarıyla bacakları cilalı tunç gibi parlıyor, sesi büyük bir kalabalığın çıkardığı gürültüyü andırıyordu.

⁷ Görümü yalnız ben Daniel gördüm. Yanımdakiler görmediler, ama dehşete düşerek gizlenmek için kaçtılar. ⁸ Böylece ben yalnız

9:27 Dan.11:31; 12:11; Mat.24:15-16; Mar.13:14 † **9:27** “Gelecek önder”: İbranice “O”. **10:5** Va.1:12-15; 2:18; 19:12

kaldım. Bu büyük görümü seyrederken gücüm tükendi, benzim büsbütün soldu, kendimi toparlayamadım. ⁹ Sonra adamın sesini duyunca yüzüstü yere düşüp derin bir uykuya daldım.

¹⁰ Derken bir el dokundu, titredim; beni dizlerimle ellerimin üzerine kaldırdı. ¹¹ Bana, “Ey Daniel, sen ki çok sevilen birisin!” dedi, “Ayağa kalk ve söyleyeceklerime iyi kulak ver. Çünkü sana gönderildim.” O bunları söyler söylemez titreyerek ayağa kalktım.

¹² “Korkma, ey Daniel!” diye devam etti, “Anlayışa erişmeye ve kendini Tanrın'ın önünde alçaltmaya karar verdiğin gün duan işitildi. İşte bu yüzden geldim. ¹³ Pers krallığının önderi yirmi bir gün bana karşı durdu. Sonra baş önderlerden Mikail bana yardıma geldi, çünkü orada, Pers kralarının yanında alıkonulmuştum. ¹⁴ Son günlerde halkının başına neler geleceğini sana açıklamak için geldim şimdi, çünkü bu görüm gelecekle ilgilidir.”

¹⁵ O bunları söyleyince, suskun suskun yere baktım. ¹⁶ Derken insanoğluna benzeyen biri dudaklarıma dokundu. Ben de ağzımı açıp konuşmaya başladım. Karşımda durana, “Ey efendim, bu görüm yüzünden acı çekiyorum, kendimi toparlayamıyorum” dedim, ¹⁷ “Ben kulun nasıl seninle konuşayım? Gücüm tükendi, soluğum kesildi.”

¹⁸ İnsana benzeyen varlık yine dokunup beni güçlendirdi. ¹⁹ “Ey çok sevilen adam, korkma!” dedi, “Esenlik olsun sana! Güçlü ol! Evet, güçlü ol!”

O benimle konuşunca güçlendim. “Konuşmanı sürdür, efendim, çünkü bana güç verdin” dedim.

²⁰ Bunun üzerine, “Sana neden geldiğimi biliyor musun?” dedi, “Çok yakında dönüp Pers önderiyle savaşacağım. Ben gidince Grek önderi gelecek.

²¹ Ama önce Gerçek Kitap'ta neler yazıldığını sana bildireceğim. Onlara karşı önderiniz Mikail dışında bana yardım eden kimse yok.

11

¹ “Medli Darius'un krallığının birinci yılında Mikail'i destekleyip korumak için onun yanında durdum.”

Güney ve Kuzey Kralları

² “Şimdi sana gerçeği bildireceğim: Pers krallığında üç kral daha ortaya çıkacak. Ama dördüncü kral öbür üçünden daha zengin olacak. Zenginliği sayesinde elde edeceği güçle herkesi Grek ülkesine karşı kışkırtacak. ³ Sonra güçlü bir kral çıkacak. Büyük yetkiyle krallık edecek ve dilediği gibi davranacak. ⁴ Ne var ki, o gücünün doruğundayken, krallığı darmadağın edilecek, göğün dört rüzgarı gibi dört parçaya bölünecek. Krallık onun soyundan gelenlere geçmeyecek, yerine geçenlerin hiçbiri onun gibi egemenlik sürmeyecek. Krallığı yıkılıp başkalarına verilecek.

⁵ “Güney Kralı* güçlenecek. Ancak komutanlarından biri ondan daha çok güçlenecek ve krallığı büyük olacak. ⁶ Birkaç yıl sonra bu ikisi

* **11:5** “Güney Kralı”: “Mısır Kralı”.

uzlaşacak. Güney Kralı yapılan uzlaşmayı onaylamak için kızını Kuzey Kralı'na[†] eş olarak verecek. Ama kız gücünü koruyamayacak. Kralın ömrü de gücü de uzun sürmeyecek. Bu arada kızla babası da, ona eşlik edenlerle onu destekleyen de ele verilecek.

⁷ “Babasının yerine kızın ailesinden biri ortaya çıkacak. Kuzey Kralı'nın ordusuna saldırıp kalesini alacak. Onlarla savaşıp yenecek. ⁸ Onların ilahlarını, dökme putlarını, değerli altın ve gümüş kaplarını alıp Mısır'a götürecektir. Kuzey Kralı'nı birkaç yıl rahat bırakacak. ⁹ Sonra Kuzey Kralı gidip Güney Kralı'nın ülkesine saldırarak, ardından kendi ülkesine dönecek. ¹⁰ Kuzey Kralı'nın oğulları savaşa hazırlanarak çok büyük bir ordu toplayacaklar. Ordu sel gibi taşacak, önüne geleni alıp götürecektir, gelip Güney Kralı'nın kalesine dayanacak.

¹¹ “Güney Kralı öfkeyle çıkıp Kuzey Kralı'na karşı savaşacak. Kuzey Kralı büyük bir ordu topladığı halde, bu ordu Güney Kralı'nın eline teslim edilecek. ¹² Bu büyük ordu yenilgiye uğrayınca Güney Kralı gurura kapılacak. On binlerce insanı öldürecek, ama zaferi uzun sürmeyecek. ¹³ Çünkü Kuzey Kralı öncekinden daha büyük bir ordu toplayacak ve birkaç yıl sonra büyük, iyi donatılmış bir orduyla ülkeye doğru ilerleyecek.

¹⁴ “Bu sırada birçokları Güney Kralı'na karşı çıkacak. Senin halkından bazı zorbalar da, görüm yerine gelsin diye ayaklanacak, ama yenilgiye uğrayacaklar. ¹⁵ Sonra Kuzey Kralı gelip toprak

[†] 11:6 “Kuzey Kralı”: “Suriye Kralı”.

yığarak tepecikler yapacak ve surlu kenti ele geçirecek. Güney Kralı'nın güçleri buna karşı duramayacak. En seçme askerlerinin bile karşı durmaya güçleri yetmeyecek. ¹⁶ Kente saldıran Kuzey Kralı dilediği gibi davranacak, kimse ona karşı duramayacak. Güzel Ülke'yi† yönetecek, yıkıp yok etme yetkisi onun elinde olacak. ¹⁷ Krallığının bütün gücünü toplayıp Güney Kralı'nın üzerine yürümeyi amaçlayacak ve Güney Kralı'yla bir antlaşma yapacak. Ülkesini yerle bir etmek için kızını eş olarak ona verecek. Ama tasarısı§ başarılı olmayacak, ona yarar sağlamayacak. ¹⁸ Bundan sonra deniz kıyısındaki bölgelere yönelecek, birçoklarını ele geçirecek. Ne var ki, bir komutan onun saygısızlıklarını sona erdirecek, saygısızlığının karşılığını verecek. ¹⁹ Bunun üzerine Kuzey Kralı kendi ülkesinin kalelerine yönelecek, ama tökezleyip düşecek. Bir daha da ortaya çıkmayacak.

²⁰ “Yerine geçen kral, krallığının yüceliği için zorla vergi toplayacak birini gönderecek. Ama birkaç gün içinde öfkesiz ve savaşız yok edilecek.

²¹ “Yerine krallıkla onurlandırılmamış değersiz biri geçecek. Halk güvenlik içindeyken, kurduğu düzenler sayesinde gelip krallığı ele geçirecek.

²² Çok güçlü orduları süpürüp yok edecek; antlaşma önderi de yok edilecek. ²³ Onunla antlaşma yaptıktan sonra hileye başvuracak. Az sayıda insanla gittikçe güçlenecek. ²⁴ Beklenmedik bir anda ilin zengin bölgelerine saldırıp babalarının, ata-

† 11:16 “Güzel Ülke”: “İsrail ülkesi”. § 11:17 “Tasarısı” ya da “Kızı”.

larının yapmadığı şeyleri yapacak. Adamlarına yağma ve çapul malı, servetler dağıtacak. Kalelere saldırmak için düzenler kuracak, ama bu uzun sürmeyecek.

²⁵ “Gücünü ve cesaretini toplayarak büyük bir orduyla Güney Kralı'na karşı çıkacak. Güney Kralı da büyük ve çok güçlü bir orduyla savaşacak. Ne var ki, kurulan düzenler yüzünden ona karşı duramayacak. ²⁶ Sofrasından yiyenler Güney Kralı'nı yıkmaya çalışacaklar; ordusu dağılacak, birçokları vurulup öldürülecek. ²⁷ Her iki kral da kötülük tasarlayacak. Aynı masada oturup birbirlerine yalan söyleyecekler. Ancak bu bir yarar sağlamayacak. Çünkü son yine de belirlenen zamanda gelecek. ²⁸ Kuzey Kralı büyük bir servetle ülkesine dönecek, ama amacı kutsal antlaşmaya karşı gelmek olacak. Dilediğini yaptıktan sonra ülkesine dönecek.

²⁹ “Belirlenen zamanda dönüp yine Güney'e saldırarak. Ancak bu kez sonuç öncekinden farklı olacak. ³⁰ Ona karşı koymak için Kittim'den gelen gemiler cesaretini kırarak. Geri dönecek ve öfkeyle kutsal antlaşmaya karşı çıkacak, kutsal antlaşmayı bırakanları yine kayıracak.

³¹ “Askerleri gidip tapınakla kaleyi kirletecek, günlük sunuları kaldırıp yıkıcı iğrenç şeyi koyacaklar. ³² Kuzey Kralı antlaşmayı bozanları yaltaklanarak ayartacak, ama Tanrısı'nı tanıyan halk var gücüyle ona karşı duracak.

³³ “Halkın arasındaki bilge kişiler birçoklarını eğitecekler. Ama bir süre bu kişiler ya kılıçla

öldürülecek, yakılacak, tutsak edilecek ya da mallarından edilecekler. ³⁴ Yenilgiye uğrayınca biraz yardım görecekler. İçtenlikten uzak birçok kişi onlardan yana geçecek. ³⁵ Bilgelerden kimisi tökezleyecek; öyle ki, son gelinceye dek arınıp temizlenebilsin, lekesiz duruma gelebilsinler*. Çünkü son yine de belirlenen zamanda gelecek.

³⁶ “Kral dilediği gibi davranacak. Kendini bütün tanrılardan daha büyük, daha yüce gösterecek, tanrıların Tanrısı'na karşı duyulmamış sözler söyleyecek. Tanrı'nın öfkesi tamamlanıncaya dek başarılı olacak. Çünkü tasarlanan, yerine gelecektir. ³⁷ Kral hiçbir tanrıya, atalarının ilahlarına da kadınların bağlandığına da ilgi göstermeyecek. Kendisini hepsinden üstün görecektir. ³⁸ Bu ilahların yerine, kaleler ilahını yüceltecek. Atalarının tanımadığı bu ilaha altın, gümüş, değerli taşlar, pahalı armağanlar sunup onu onurlandırarak. ³⁹ Bu yabancı ilahın yardımıyla en güçlü kalelere saldırarak; onu kabul edenleri alabildiğine onurlandıracak, onları birçoklarının başına önder atayacak, ülkeyi ödül olarak onlar arasında bölüştürecektir.

⁴⁰ “Son gelince, Güney Kralı Kuzey Kralı'yla savaşa tutuşacak. Kuzey Kralı savaş arabalarıyla, atlılarla, birçok gemilerle saldırarak. Her şeyi süpürüp götüren sel gibi taşarak birçok ülkeden geçecek. ⁴¹ Güzel Ülke'ye† de girecek, birçok ülke

* **11:35** “Öyle ki, son gelinceye dek arınıp temizlenebilsin, lekesiz duruma gelebilsinler” ya da “Öyle ki, son gelinceye dek Tanrı'nın halkı arınıp temizlenebilsin, lekesiz duruma gelebilsin”. **11:36**

2Se.2:4 **11:36** Va.13:5-6 † **11:41** “Güzel Ülke”: “İsrail ülkesi”.

yenilgiye uğrayacak. Ancak Edom, Moav ve Ammon önderleri onun elinden kurtulacak. ⁴² Öbür ülkelere de saldırarak. Mısır bile elinden kurtulmayacak. ⁴³ Altın ve gümüş hazinelerine, Mısır'ın bütün değerli eşyalarına el koyacak. Luvlular'la Kûşlular onun ardınca yürüyecekler. ⁴⁴ Ne var ki, doğudan ve kuzeyden gelen haberler onu ürkütecek. Birçoklarını yıkıp yok etmek için büyük öfkeyle yola çıkacak. ⁴⁵ Denizle güzel kutsal dağ arasında saray çadırlarını kuracak. Yine de yaşamı son bulacak ve ona yardım eden olmayacak.”

12

Zamanın Sonu

¹ “O zaman senin halkını koruyan büyük önder Mikail görünecek. Ulusun oluşumundan beri hiç görülmemiş bir sıkıntı dönemi olacak. Bu dönemde halkın –adı kitapta yazılı olanlar– kurtulacak. ² Yeryüzü toprağında uyuyanların birçoğu uyanacak: Kimisi sonsuz yaşama, kimisi utanca ve sonsuz iğrençliğe gönderilecek. ³ Bilgeler gökkubbe gibi, birçoklarını doğruluğa döndürenler yıldızlar gibi sonsuza dek parlayacaklar. ⁴ Ama sen, ey Daniel, son gelinceye dek bu sözleri sakla, kitabı mühürle. Bilgileri artsın diye birçokları oraya buraya gidecek.”

⁵ Ben Daniel baktım, biri ırmağın bu kıyısında, öbürü öbür kıyısında duran başka iki varlık gördüm. ⁶ İçlerinden biri, ırmağın suları üzerinde duran keten

giysili adama, “Bu şaşırtıcı olayların son bulması ne kadar zaman alacak?” diye sordu.

⁷ Irmağın suları üzerinde duran keten giysili adamın sağ ve sol elini göğse kaldırarak sonsuza dek Diri Olan'ın adıyla ant içip, “Üç buçuk yıl* alacak” dediğini duydum, “Kutsal halkın gücü tümüyle kırılınca, bütün bu olaylar son bulacak.”

⁸ Adamın söylediklerini duydumsa da anlamadım. Bunun için, “Ey efendim, bunların sonu ne olacak?” diye sordum.

⁹ Şöyle yanıtladı: “Sen git, Daniel. Bu sözler son gelinceye dek saklanıp mühürlenecek. ¹⁰ Birçokları kendilerini arıtıp temizlenecek, lekesiz duruma gelecek, ama kötüler kötülük etmeyi sürdürecektir. Kötülerin hiçbiri anlamayacak, bilgiler anlayacak.

¹¹ “Günlük sununun kaldırılıp yıkıcı iğrenç şeyin bulunduğu zamandan başlayarak 1 290 gün geçecek.

¹² Bekleyip 1 335 güne ulaşana ne mutlu!

¹³ “Sana gelince, ey Daniel, son gelinceye dek yoluna devam et. Rahatına kavuşacak ve günlerin sonunda ödülünü almak için uyanacaksın.”

12:7 Va.10:5 **12:7** Dan.7:25; Va.12:14; 13:5 * **12:7** “Üç buçuk yıl”: İbranice “Bir vakit, vakitler ve yarım vakit”. **12:10** Va.22:11

12:11 Dan.9:27; 11:31; Mat.24:15-16; Mar.13:14

Bible Revizyon 2008
The Holy Bible in the Turkish Language, Revision of
2008

Public Domain

Language: Türkçe (Turkish)

In the Public Domain due to copyright abandonment for security reasons.

2020-09-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

f28fe8d2-2561-5b64-81f0-8e038d6d85b0